

EXPERT JOHN GODDARD OVER DE CIVIC UNIVERSITEIT

‘Engagement zit in het DNA van civic universiteiten’

Voor haar civic missie liet UHasselt zich inspireren door em. prof. dr. John Goddard, een wereldwijd erkend expert als het gaat om de ‘Civic University’. In 2018 ontving hij een ere doctoraat voor zijn onderzoek én voor de manier waarop hij van Newcastle University een leidende civic universiteit maakte.

De wortels van de civic-gedachte gaan terug tot het negentiende-eeuwse Verenigd Koninkrijk, naar de tijd van de zogenoemde ‘red brick universities’ (naar de gebouwen in rode baksteen waarin ze huisden). John Goddard: “In een periode van industrialisering en snelle economische, maatschappelijke transformatie werden onder andere in Sheffield, Manchester en Newcastle universiteiten opgericht die moesten inspelen op de noden van de lokale gemeenschap. Die noden waren op dat moment: voldoende wetenschappelijke kennis en een gezonde, opgeleide bevolking om die nieuwe industriële revolutie mee vorm te geven, het welzijn te bevorderen en de welvaart te verzekeren.”

Hoe succesvol waren ze daarin?

In de negentiende eeuw speelden die red bricks hun civic rol ten volle,

maar in de twintigste eeuw keerden ze hun regio hoe langer hoe meer de rug toe. Ze trokken zich terug in hun ivoren torens en verloren aan relevantie. Aan het begin van de eenentwintigste eeuw ontspon er zich een debat over de rol van universiteiten. Er wordt in deze tijden veel van hen verwacht, zeker omdat ze met publieke middelen werken. Toen heeft ook Newcastle University, waaraan ik verbonden was, haar historische wortels herontdekt. We zijn de civic-gedachte opnieuw gaan omarmen.

De civic universiteit is vandaag geen louter Brits verhaal meer.

Integendeel, het is intussen een globaal concept geworden. Overal in de wereld verwachten overheden, bedrijven en burgers vandaag van universiteiten méér dan alleen jonge mensen opleiden en onderzoek van hoog niveau

voeren. Er is vandaag véél kennis nodig om alle uitdagingen het hoofd te kunnen bieden en er is geen betere partner om die kennis mee te ontwikkelen dan een civic universiteit.

ONDERSCHIED

Wat zijn de kenmerken van een civic universiteit?

Kenmerkend is dat ze maatschappelijk engagement echt inbedden in hun onderwijs en onderzoek. Het is dus geen derde missie, het zit in hun DNA. Civic universiteiten werken bijvoorbeeld met scholen in de regio om onderwijskansen te verhogen en méér studenten uit kwetsbare situaties aan te trekken – zonder de lat lager te leggen. Ze hebben korte lijnen met bedrijven, organisaties en overheden in de regio. Dat is belangrijk voor hun onderzoek, maar ook voor hun onderwijs – alleen zo krijg je immers goed zicht op de verwachtingen van het lokale werkveld. Civic universiteiten dragen academische excellentie hoog in het vaandel, maar zetten sterk in op co-creatie met regionale spelers. Met andere woorden: er is een heel zachte grens tussen de universiteit en haar directe omgeving. Die twee plaatsen vloeien bijna in elkaar over.

Maar hoe onderscheiden civic universiteiten zich exact van andere?

Civic en niet-civic universiteiten ver-

schillen vooral in de primaire focus die ze leggen in hun onderwijs en onderzoek. Klassieke universiteiten, zeker die in het Verenigd Koninkrijk, richten zich bijvoorbeeld vooral op het aantrekken van de knapste knoppen, liefst uit de hele wereld. Het verhogen van de participatie van jongeren uit de regio is niet hun eerste focus. Hun onderzoek wordt

“Vanuit haar rol in de regio voegt een civic universiteit een onderscheidend puzzelstuk toe aan een globaal vraagstuk.”

dan weer vooral gedreven door aantal publicaties en citaties. En maatschappelijke dienstverlening is binnen niet-civic universiteiten vaak een volwaardige derde pijler – náást onderwijs en onderzoek – en wordt veelal vernauwd tot tech transfer, contractonderzoek en spin-offs.

Ik geef toe: dit is een wat karikaturale voorstelling. Er zijn nog maar weinig klassieke universiteiten die

in dat beeld passen. Steeds meer universiteiten zoeken in hun onderwijs en onderzoek aansluiting bij de samenleving. Maar die switch gaat zéér traag en vergt veel institutioneel sleutelwerk, net omdat die mindset niet in hun natuur zit – althans niet in dezelfde mate als bij civic universiteiten.

Civic wordt vaak gelijkgesteld met 'lokaal engagement'. Is dat terecht?

Neen, alleen al maar omdat een civic universiteit net zo goed focust op globale problemen als klimaatverandering, vergrijzing of ongelijkheid. Het lokale aspect zit ‘m in het feit dat een civic universiteit gebruikmaakt van de kennis, ideeën en infrastructuur in haar directe omgeving. De regio vormt met andere woorden haar laboratorium,

waar ze ook nieuwe theorieën en ideeën kan bestuderen, ontwikkelen en uittesten.

In Newcastle, bijvoorbeeld, hebben we onderzoek lopen rond vergrijzing. Overal ter wereld worstelen samenlevingen met de vele uitdagingen die daarmee gepaard gaan. Binnen dit vraagstuk heb je niet alleen het medische luik. De vraag is bijvoorbeeld ook hoe je ervoor kunt zorgen dat ouderen langer thuis kunnen blijven wonen én mobiel kunnen blijven. En wat je nodig hebt om een ouder wordende bevolking actief en gezond te houden. Voor antwoorden op zulke vragen vertrekken we aan Newcastle University vanuit de lokale realiteit. Zo bekijken we samen met andere regionale actoren hoe we Newcastle kunnen transformeren tot een *age-friendly* stad. Net omdat we ons onderzoek vertalen naar dat heel concrete niveau kunnen we resultaten boeken waarvan onze stad de vruchten plukt.

Waar zit voor een civic universiteit de concrete 'win' als het gaat om academische excellentie en internationale uitstraling?

Door die intense samenwerking en kruisbestuiving met allerhande partners in de regio stoot je onderweg weer op een heleboel nieuwe vragen. En die leiden op hun beurt weer tot nieuwe onderzoekspistes, waarmee je ook internationaal hoge ogen kunt

gooien. Vanuit je rol in de regio voeg je dus een heel specifiek, maar potentieel onderscheidend puzzelstuk toe aan een globaal vraagstuk.

CO-CREATIE

Een civic universiteit gaat eigenlijk verder dan het klassieke triple-helixmodel.

In het triple-helixmodel gaan universiteiten samen met overheden en de industrie samenwerken om economische ontwikkeling te stimuleren. In een civic universiteit komt daar nog een vierde partner bij: de

burger zelf. En we focussen daarbij nooit louter op het economische luik, maar hebben ook oog voor de sociale en culturele uitdagingen in de samenleving. Een leefbare regio is immers véél meer dan een economisch welvarende regio.

Hoe worden burgers dan betrokken?

De grootste maatschappelijke uitdagingen vragen steeds gedragsveranderingen bij burgers. Tot nu toe onderschatten we die burger te veel, terwijl hij toch ook ervaringsdeskundige is en heel wat

interessante ideeën heeft over de problemen waarmee hij dagelijks te maken krijgt.

Als wij ons in Newcastle de vraag stellen hoe we onze stad *age-friendly* kunnen maken, dan stellen we die vraag ook expliciet aan de inwoners. We visualiseren de uitdagingen op grote stadsplannen, organiseren tentoonstellingen en bevestigingen. Wat vinden zij dat beter kan? Welke concrete voorstellen opperen zij? Welke bestaande samenwerkingen of concepten willen zij zeker

WIE IS JOHN GODDARD?

John Goddard is emeritus professor 'Regional Development Studies' aan Newcastle University. Hij richtte er het gerenommeerde *Centre for Urban and Regional Development Studies* op en leidde het onderzoeksinstituut twintig jaar lang. Later bracht hij als vicerector aan Newcastle University zijn onderzoekservaring in de praktijk, als brugfiguur tussen universiteit en regio. Na zijn emeritaat in 2008 schreef hij de 'provocatie' *'Re-Inventing the Civic University'*. Met Paul Vallance schreef hij ook *'The University and the City'* (2013).

John Goddard reist de wereld rond om universiteiten en regio's te adviseren bij en ondersteunen in hun civic rol. Zo is hij 'Civic University'-expert voor onder meer de OESO, de Europese Commissie en de European University Association én is hij vicevoorzitter van de UPP Foundation Civic University Commission.

“Aan een civic universiteit kunnen studenten hun *employability skills* ten volle ontwikkelen.”

behouden? Wat willen ze nog verder uitbouwen? En hoe zien zij dat in de praktijk realiseerbaar? We gaan met hen de dialoog aan en zoeken samen – in een proces van co-creatie – naar oplossingen. Hun ideeën zijn vaak ontzettend goed. Bovendien creëren we door deze manier van werken meteen maatschappelijk draagvlak voor nieuwe projecten.

Maar het vraagt dus veel tijd en engagement...

Klopt. En laat dat nu de grootste uitdaging zijn voor een civic universiteit. Het vraagt een mindshift en een enorm langetermijnengagement, van alle partijen. Als universiteit kun je alleen maar civic zijn als de regio jou daar ook het mandaat en het vertrouwen voor geeft. Ik weet dat dit voor UHasselt zeker het geval is. Kijk maar naar jullie inspanningen rond het verhogen van onderwijskansen en participatie aan hoger onderwijs, onder meer via het *Groeiplan* en de *Talenten Academie Limburg*. Of naar jullie rol in de nasleep van de sluiting van Ford Genk.

Welke plaats heeft theoretisch basisonderzoek in een civic universiteit?

Om van een civic universiteit een succes te maken, heb je net heel veel verschillende types onderzoek nodig. Onderzoek in verschillende disciplines én met heel uiteenlopende focussen. Het is precies op het raakvlak van al die verschillende insteken dat grote doorbraken gebeuren. Als universiteit is het vooral belangrijk om het evenwicht te behouden. Je moet je onderzoeksportfolio goed managen.

MEERWAARDE

Wat is eigenlijk de meerwaarde voor een universiteit om de civic-gedachte ten volle te omarmen?

Universiteiten die civic écht gaan inbedden in hun onderwijs en onderzoek, krijgen een véél scherper zicht op waar ze goed *in* zijn én waar ze goed voor zijn. Het biedt met andere woorden stevige houvast bij het bepalen van je prioriteiten in onderwijs en onderzoek – prioriteiten die ook voor de samenleving relevant zijn. Dat laatste is ontzettend belangrijk, want dat maakt jouw instelling ook blijvend relevant.

Daarnaast is er de sterke link met de directe omgeving, in twee richtingen. Die is inherent aan elke goede civic universiteit. Dat zorgt voor een soepele, stabiele en haast natuurlijke interactie met regionale partners, ongeacht verschuivingen in bijvoorbeeld leiderschap of de economie. Bovendien: als civic universiteit is de regio eigenlijk je *case study* en op die manier kun je, zoals ik al zei, ook internationaal het onderscheid maken, meerwaarde bieden en scoren.

En voor studenten?

Voor studenten biedt een civic universiteit alleen maar voordelen. Om te beginnen als het gaat om de ontwikkeling van hun *employability skills*, via de interactie met bedrijven, organisaties, overheden en bewoners in de regio. Ze krijgen de kans om op het terrein vaardigheden als communicatie, teamwerk en probleemoplossend denken te verwerven. Daarnaast zit de meerwaarde ook in het feit dat studenten aan een civic universiteit betere burgers leren worden. Net omdat ze, binnen of buiten het curriculum, meer voeling krijgen met lokale, maatschappelijke uitdagingen. Dat vind ik wellicht nog het belangrijkste. Verantwoordelijke, geëngageerde burgers, daar winnen we immers allemaal bij.

WAT EEN CIVIC UHASSELT WĒL EN NIÉT BETEKENT

In 2018 verklaarde UHasselt een civic universiteit te zijn. Maar wat houdt dit nu precies in – en wat niét?

WĒL

Studenten kansen bieden om zich te engageren

Academici zetten civic projecten op

Civic engagement neemt verschillende vormen en gradaties aan

We geven civic projecten een belangrijke plaats

We gebruiken de regio als levend lab en inspiratiebron voor onderzoek

We zijn geworteld in de regio én zijn internationaal actief

NIÉT

Enkel ‘civic studenten’ opleiden

Alle academici moeten civic projecten opzetten

Civic engagement moet overal op dezelfde manier, in dezelfde mate gebeuren

Niet-civic projecten zijn van minder grote waarde

We beperken ons onderzoek tot de regio alléén of tot wat relevant is voor de regio

Civic sluit internationaal engagement uit